

ZÁPIS

z obhajoby disertační práce **Mgr. Jana Řezáče** konané dne **20. 4. 2015**,
téma práce: *Evropský kontext k ztvárnění figury v českém malířství druhé třetiny 19. století. Ideové a formální zázemí tvorby Josefa Mánesa.*

přítomní:

prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc. (předseda komise)

doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.

doc. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.

PhDr. Kateřina Adamcová, Ph.D.

PhDr. Martin Mádl, PhD.

PhDr. Taťána Petrasová, CSc. (oponent)

PhDr. Pavla Machalíková, Ph.D. (oponent)

prof. PhDr. Roman Prahel, CSc. (školitel)

9:06

Předseda komise zahájil obhajobu, představil kandidátovi přítomné členy komise a oponentky, a nastínil průběh obhajoby.

9:08

Školitel představil kandidáta a seznámil komisi s jeho disertační prací. Uvedl, že kandidát od druhého roku studia práci nekonzultoval a že uvažoval o změně školitele, ale žádnou žádost o změnu nepodal, a pravděpodobně proto v záhlaví své práce školitele neuvádí. Školitel poté přečetl závěr svého posudku, v němž navzdory četným výhradám doporučil práci k obhajobě.

9:11

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací:

Práce se zabývá pozicí figury v tvorbě Josefa Mánesa. Podle kandidáta se dá vysledovat určitý proud, který raffaellovskou figuru zaměňuje za michelangelovskou. Jsou to umělci jako Tkadlík, Nadorp, Führich, kteří prošli Římem. Kandidát uvedl, že se jako první snažil zdůraznit tento aspekt Mánesovy tvorby. Dále prý dochází k citaci grafických listů (Flaxman, Genelli ad.), Mánes cituje podle Michelangela. Putování Mánesa do Mnichova je podle kandidáta projekcí touhy po cestě do Říma. Členění kapitol předložené práce bylo schváleno komisí, která přijala kandidáta do studia, sdělil doktorand. Michelangelo vypracovává klasicky vyváženou figuru do sebe uzavřenou, což shledává doktorand i u Mánesa. Toho si všimla již Hana Volavková, ale podle doktoranda neodhalila celou skutečnost, protože neměla prý dostupnou literaturu. S výtvarnou formou Mánesových figur souvisí dle kandidáta i Ovidiovy Metamorfózy. Kandidát vidí Mánesovu figuru v linii manýristická forma Raffael a Michelangelo, který podle kandidáta u Mánesa nakonec vítězí.

9:20

Oponentka (PhDr. Pavla Machalíková, Ph.D.) přečetla svůj posudek.

9:24

Oponentka (PhDr. Taťána Petrasová, CSc.) přečetla svůj posudek.

9:31

Předseda komise vyzval kandidáta, aby se vyjádřil k připomínkám oponentek, které zazněly. Zejména třem vytýkaným bodům – 1. vymezení tématu (Mánes x teorie), 2. práce s literaturou, 3. absence obrazové části.

9:32

Kandidát oponuje:

ad 1) Nevnímá Mánesa jako výsek, ale jako integrální součást evropských dějin, což podle něho souvisí s literalizací.

ad 2) Nechtěl přetěžovat práci literaturou, která není tak podstatná.

ad 3) Plánuje obrázky doplnit v rámci vydání, vyjmul ekfrásis, text by nedával smysl, kdyby tam byly obrázky a popisy.

9:34

Probíhá debata týkající se literatury.

Oponentka (Machalíková) shrnuje, že se tedy autor se individuálně rozhodl, se kterou literaturou bude pracovat.

Kandidát oponuje, že pracoval s literaturou, kterou uvedl v projektu, na základě něhož byl přijat do studia.

Předseda komise vysvětluje, že projekt je výchozí bod pro studium a že se literatura proměňuje a doplňuje na základě bádání.

Kandidát sdělil, že autor se může rozhodnout, jakou literaturu použije, kandidát se rozhodl nesledovat jen český pohled dějin, proto pracoval s cizí literaturou.

Předseda komise vysvětluje, že autor musí pracovat vědecky a to znamená pracovat s veškerou literaturou.

9:37

Oponentka (Machalíková) čte úvod kandidátovy práce, kde je specifikováno, co chce kandidát zkoumat. Kandidát se snaží opakovaně vstoupit oponentce do řeči. Oponentka vybírá příklad, kde kandidát necituje českou literaturu, což budí dojem, že danou skutečnost vybádal sám. Týká se to Serapionova bratrstva, o němž prokazatelně psali již jiní autoři, ale zároveň k němu nejsou prameny, takže některé věci jsou nejisté. To vše tam mělo zaznít.

Kandidát se ptá, proč to mělo zaznít a jak.

Oponentka (Machalíková) vysvětluje, že když zazní taková teze jako v případě bratrstva, je třeba ji doložit. Uvádí, že tohle je marginálie oproti ostatním nedostatkům.

Kandidát chytá oponentku za slovo, když říká, že bratrstvo je marginálie a přitom mu to vyčítá.

9:42

Předseda komise upřesňuje, že pokud uvedeme nějaký termín či fakt, který není všeobecně znám, je třeba uvést, zda se o tom psalo či je to autorův výmysl /výsledek výzkumu/.

Kandidát se obhajuje tím, že měl již hodně citací, tak se v tomto případě rozhodl necitovat, rozebírá proč je tam bratrstvo.

Předseda komise dovysvětluje, že se musí pracovat s relevantní literaturou.

9:44

Oponentka (Petrasová) cituje z kandidátovy práce, co napsal k bratrstvu.

Kandidát rozebírá formu věty.

Člen komise (Mádl) vysvětluje, že komisi jde o chybějící odkaz na literaturu, ne o formulace.

Školitel uvádí, že o bratrstvu se píše v Müllerovi a v Posedlosti kresbou.

Kandidát oponuje, že tato díla zná a že je citoval v magisterské práci.

Předseda komise uvádí, že se jedná o obhajobu disertační práce, kde citace chybí.

9:46

Kandidát se ohradil, že je mu vyčítáno, že má příliš mnoho poznámek a zároveň že zde chybí.

Předseda komise vysvětluje, že 2/3 poznámek a 1/3 textu není optimální kombinace, a chce, aby kandidát vysvětlil, jak některé záležitosti zapadají do tématu figury.

Kandidát uvádí, že se to musí dohledávat.

Oponentka (Petrasová) říká, že čtenář to dohledávat nemá, že dohledávání je na autorovi. Oponentku dále zajímá pozice české malby ve 30. letech v 19. století, aby kandidát konkrétně dokázal vývoj od Raffaela k Michelangelovi.

Kandidát odpovídá otázkou, zda oponentka zná Mánesův Orloj, kompozici Únor. Figura je zpracována v národopisných souvislostech v prostoru, který jí podle kandidáta neodpovídá. Tedy z korespondence (Sylva – Taroucové) vyplývá, že Mánes navštívil Pováží, v kompozici ovšem Slovák sedí na monumentálním kvádru, což má dle kandidáta symbolizovat římské prostředí. Mužská figura je michelangelovská, je citací ze slavného kartonu Bitva u Casciny. Ve scéně vidí ženskou a mužskou figuru, dle kandidáta tedy Raffaela a Michelangela, neboli zahalení a odhalení. Doktorand shrnuje, že v této pozici máme vývoj a že Orloj je syntézou tohoto vývoje.

9:54

Oponentka (Petrasová) žádá upřesnění, chce, aby kandidát uvedl 4 díla, která dokazují vývoj od Raffaela k Michelangelovi, ať dokáže vývoj buď na Mánesovi nebo na dalších českých autorech, o kterých píše.

Kandidát uvádí Tkadlíka – ve skicáři záznam Nosičky vody, ale v Mánesově díle jde o monumentální pojetí. Rané dílo Mánesa chápe kandidát jako raffaelovské, možná pocházející od Tkadlíka, Mánes cituje Stanze – Disputu, na Diplomu Jednoty umělců výtvarných či spolku Cyrila a Metoděje. Kandidát se domnívá, že Mánes asi cituje i Sixtinskou madonu od Raffaela a u Michelangela cituje z Bitvy u Casciny a ze Sibyl. U portrétu Johanny Dvořákové Mánes Sibylu cituje.

9:58

Oponentka (Petrasová) chce dovysvětlit, co konkrétně Mánes přejímá od Michelangela.

Podle kandidáta Mánes figuru nakrotí a předsune ruku, která je hmotná, zatímco ruku, kterou maluje podle modelu vidí optikou Michelangela. Na otázku, odkud to vzal, si kandidát odpovídá, že je potřeba rozebrat teorii, např. Herdera.

9:59

Předseda komise upozorňuje, že chybí citace edice Mánesových dopisů.

Kandidát k tomu dodává, že edici si přečetl a táže se, jak má doložit vztah Mánesa a fotografie na základě jeho dopisů, když to Mánes v dopisech nemá uvedeno.

Oponentka (Petrasová) vysvětluje, že kandidát píše o vztahu Mánesa a fotografie a přitom to nemá podloženo, je třeba uvést, zda je to u Mánesa doloženo, či zda jde o autorovu badatelskou ideu.

Kandidát oponuje, že u Jitra a Večera to doloženo má.

10:02

Oponentka (Petrasová) upozorňuje, že v práci není citována zásadní literatura, a zda by kandidát mohl doložit znalost jednoho z textů k Rukopisu zelenohorskému od prof. Prahla – k postavě Gambri na Mánesově korbetu pro pražské sládky, které jsou relevantní k jeho tématu?

Kandidát přiznává, že dílo nezná, ačkoli zmiňuje v úvodu zásadní monografii Hany Volavkové. A táže se, zda je tam nějaká teze k jeho tématu.

10:04

Předseda komise uzavírá část, kde byla možnost vyjádřit se k posudkům a otevírá diskuzi.

Školitel (Prah) se ptá, zda kandidát skutečně zdůrazňuje, že teze příklon od Raffaela k Michelangelovi je originální? Kandidát odpovídá, že ano. Školitel se znovu ptá, zda teze je originální, když je to naznačeno již u Hany Volavkové.

Kandidát odpovídá, že to u Volavkové není dostatečně formulováno vzhledem k Michelangelovi. Volavková se dle autora zabývá rudolfinci a analýzou Diplomu Jednoty výtvarných. Podle kandidáta Volavková tvrdí, že je tam figura serpentinata. Kandidát tvrdí, že jde o literární instrumentalizaci, o Ovidiovy Metamorfózy. Podle autora Volavková tvrdí, že jde o domácí vzory. On je přesvědčen, že vzory rudolfinců byly instrumentalizovány literaturou, takže proto je ve své práci rozebírá.

Školitel žádá upřesnění vzhledem k vyjádření o Michelangelových grafikách, zda kandidát myslí grafiky podle Michelangela. Kandidát odpovídá, že ano.

10:09

Předseda komise se ptá, zda má někdo další otázky. Když se neobjevují, ukončuje veřejné jednání.

10:10

Neveřejné jednání komise o klasifikaci.

10:41

Předseda komise seznamuje všechny přítomné s výsledky:

5 členů komise z 5 hlasovalo pro klasifikaci „neprospěl“

přečtena odůvodnění komise:

1. nevědecká práce s citováním a literaturou (opomenuta zásadní literatura a přítom citování 16 kandidátových vlastních prací, které nebyly nikde publikovány), poznámky neodpovídají potřebě práce a mají charakter samostatných rešerší
2. hrubé odchýlení se od tématu, figura v českém malířství uvedena ve vztahu Raffael – Mánes pouze na 30 řádcích v rámci celé práce
3. neschopnost aplikovat projednávané téma na zvolený materiál

Celkové hodnocení obhajoby disertační práce je „neprospěl“. Kandidát byl vyzván k přepracování práce na základě výtek formulovaných v posudcích oponentek a vyjádření školitele a na základě odůvodnění komise pro její hodnocení. Kandidátovi byla doporučena aktivní spolupráce se školitelem. Konec obhajoby.

Zapsala: Mgr. Kristýna Brožová

Overřil: prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.,
předseda komise

